ΕΤΟΣ Α'. Εν ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 24 Μαΐου 1887 ΑΡΙΘ. 12

Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

Τὰ πεμπόμενα ἡμῖν χειρόγραφα ὑποβάλλονται εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς ἐπὶ τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν» ἐπιτροπῆς: Δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται. Ἀνυπόγραφα καὶ μὴ δηλοῦντα τὴν διαμονὴν τῆς ἀποστελλούσης δὲν εἶναι δεκτά. Πᾶσα ἀγγελία ἀφορῶσα εἰς τὰς Κυρίας γίνεται δεκτή.

ΣΥΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
=
Διὰ τὸ ἐσωτερικὸν ..... Δρ. 5
Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν .... φρ. χρυσᾶ 6

Τιμὴ φύλλου λεπτὰ 10

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς «ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ» καὶ παρὰ τῷ βιβλιοπωλείῳ ΒΙΛΜΠΕΡΓ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
ΟΔΟΣ ΜΟΥΣΩΝ καὶ ΒΟΥΛΗΣ.

Γραφεῖον ἀνοικτὸν καθ' ἑκάστην ἀπὸ 10 — 12. Π. Μ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πανεπιστήμιον. θέατρον καὶ γυναῖκες. — Ἐπιστολὴ ἐξ Ἀγρινίου. Βίος ἐπαρχιώτιδος Ἑλληνίδος (ὑπὸ Μαρίας Δ. Βελλᾶ).—Μητέρες παιδοκτόνοι (ὑπὸ ***). — Τὸ παιδίον (ὑπὸ Εἰρήνης Λαχανᾶ). — Σοφιστεῖαι (ὑπὸ Μαρίας Γ. Μαυρογορδάτου).—Ἀνταπάντησις εἰς τὴν Κυρ. Μαρίαν Γ. περὶ τοῦ «ἐὰν εἶναι δυστύχημα νὰ γεννηθῇ τις γυνή».—Ποικίλα. — Νόστιμα. — Ἑβδομαδιαῖον δελτίον. — Ἀλληλογραφία. – Συμβουλή.— Βιβλία. — Ἐπιφυλλίς.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Ἀπὸ τῆς παρελθούσης Δευτέρας ἐγένετο ἔναρξις τῶν ἑορτῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ὧν ἡ πρὸ μηνῶν ὅλων ἀγγελία ἐνέπλησεν ἁγίου ἐνθουσιασμοῦ πᾶσαν Ἑλληνικὴν καρδίαν.

Καὶ δὴ καὶ ἐκ τῶν ἀπωτάτων χωρῶν πολλοὶ ὁμογενεῖς προσῆλθον, ἵνα μεθ' ἡμῶν *(οὐχὶ τῶν γυναικῶν)* πανηγυρίσωσι τὴν ἑορτὴν ταύτην τῶν ἑορτῶν καὶ πανήγυριν τῶν πανηγύρεων, *τὴν πεντηκονταετηρίδα τοῦ πρώτου ἐν Ἑλλάδι, μετὰ δουλείαν αἰώνων ὁλοκλήρων, ἱδρυθέντος Πανεπιστημίου.*

Καί τοι δὲ ἡ σύγχρονος Ἑλλὰς κατατάσσεται ὡς ἐκ τῆς νεαρᾶς ἡλικίας της καὶ τῆς σχετικῆς ταύτῃ μετρίας ἀναπτύξεώς της ἐν τῇ κατωτάτῃ τοῦ πολιτισμοῦ βαθμίδι, καί τοι ὁ σύγχρονος Ἕλλην ἀκηδῶς, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἔχει παντὸς τοῦ ἐξερχομένου τοῦ κύκλου τῆς πολιτικῆς καὶ τοῦ κόμματος εἰς ὃ ἀνήκει, καί τοι μᾶλλον ἐπὶ τὸν ὑλικὸν ἢ τὸν πνευματικὸν τρέπεται βίον, οὐχ ἧττον ὤφειλε κατὰ τὴν ἐξαιρετικὴν ταύτην εἰς τὸν βίον τοῦ Ἔθνους περίστασιν, νὰ ἐπιδείξῃ μείζονα καρδίαν, μείζονα εὐγνωμοσύνην.

Παρευρέθητε ἴσως ἢ τοὐλάχιστον ἀνεγνώσατε, εὐγενὴς ἀναγνώστρια, εἰς Ἐφημερίδας καὶ Περιοδικά, ἂν ὄχι πῶς τελοῦνται αἱ Πεντηκονταετηρίδες Πανεπιστημίων, ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς ἐξόχων ἀνδρῶν; Ἐφαντάσθητε ἴσως εἶδός τι παρομοίας, εἰς μικρὸν ἔστω, πανηγύρεως καὶ ἐν τῇ πόλει ἡμῶν, πρὸς τιμὴν ἱδρύματος εἰς ὃ ὀφείλεται ὁ ἀνθρωπισμὸς τοῦ συγχρόνου Ἕλληνος, ἤτοι ἡ ἐπὶ τὸ ἐπιστημονικώτερον μόρφωσίς πως καὶ διάπλασις αὐτοῦ.

Ἀντὶ τούτου τί εἴδετε; Δὲν περιγράφομεν ἡμεῖς ὅ τι κατὰ κόρον τὴν ἑβδομάδα ταύτην ἐγράφη καὶ ἐλέχθη, ἵνα μὴ ἐκληφθῶμεν ὡς μνησικακήσασαι διότι τὸ Ἑλληνικὸν φῦλον ἡμῶν ἀπεκλείσθη τῆς τελετῆς ταύτης! ! ἐλλείψει, ὡς προείπομεν, οὐχὶ χώρου, ἀλλὰ *γυναικωνίτου* ἐν ταῖς αἰθούσαις τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἀναφέρομεν, ἐν παρόδῳ, τὴν θλιβερὰν ἐντύπωσιν, ἣν ἐνεποίησαν ἡμῖν τὰ περὶ φοιτητῶν σχετικῶς πρὸς τὴν παράστασιν τοῦ *Οἰδίποδος τυράννου* διαδοθέντα καὶ ἡ προμηνυομένη τούτων ἀποτυχία κατά τε τὴν ἀπαγγελίαν καὶ τὴν ὑπόκρισιν.

Κατὰ τὴν περίστασιν δὲ ταύτην συλλυπούμεθα ἀπὸ καρδίας τοὺς κυρίους φοιτητὰς καὶ μεμφόμεθα τοὺς ἁρμοδίους διὰ τὴν πλάνην εἰς ἣν περιέπεσαν, πιστεύσαντες ὅτι ἦτο δυνατὸν, νὰ ὑποκριθῶσιν ἐπιτυχῶς ἐν τῇ κλασικωτάτῃ ταύτῃ τοῦ Σοφοκλέους τραγῳδίᾳ, νέοι ἀγνοοῦντες καὶ μὴ διδαχθέντες ποτὲ οὐδὲ τοὺς στοιχειώδεις νόμους καὶ κανόνας τῆς ἀπαγγελίας καὶ ὑποκρίσεως, ἀφοῦ εἰς οὐδὲν γυμνασιακὸν ἢ σχολικὸν πρόγραμμα εἶναι ἀναγεγραμμένον τὸ μάθημα τῆς ἀπαγγελίας ὡς ὑποχρεωτικόν. Εἴ δέ που κατ' ἐξαίρεσιν ἐν τοῖς προκαταρκτικοῖς σχολείοις εἰσήχθη τὸ μάθημα τοῦτο, τίς ὁ εἰδικῶς ἐν Εὐρώπῃ ἀσχοληθεὶς, ὅπως καὶ τοὺς λοιποὺς μορφώσῃ;

Ἐν Ἑλλάδι ἐπεκράτησε παρὰ τοῖς αὐτοδιδάκτοις ῥήτορσιν ἡμῶν ἡ ἀπαγγελία τῆς παλαιᾶς σχολῆς τῆς, οὕτως εἰπεῖν, ψαλλομένης, ἐσθ' ὅτε δὲ καὶ ἐνρίνου, οὐδεμία ὅμως Κυβέρνησις προέβη εἰς σύστασιν εἰδικῆς τῆς ἀπαγγελίας καὶ ὑποκριτικῆς τέχνης σχολῆς.

Τίς ἀγνοεῖ ὅτι εἰς τὰς πολυπληθεῖς τοιαύτας τῆς Εὐρώπης σχολὰς ὀφείλεται ὁ θρίαμβος καὶ ἡ δόξα τῶν διαπρεπῶν δραματικῶν καὶ κωμικῶν, ὧν οἱ διακρινόμενοι οὐ μόνον τῆς ἰδιωτικῆς τυγχάνουσιν ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης, ἀλλὰ καὶ τιμῶνται διὰ παρασήμων ἐθνικῶν. Τίς ἀγνοεῖ ὅτι ἔθνος στερούμενον τοιούτων σχολῶν δὲν θέλει ποτὲ ἀποκτήσει σκηνὴν καὶ θέατρον· καὶ ὅτι τὸ ἔθνος ἐκεῖνο, εἰς τὴν μεγαλοφυΐαν τῶν προγόνων τοῦ ὁποίου ὀφείλουσι τὴν ὕπαρξίν των ἡ τραγῳδία, ἡ κωμῳδία καὶ τὸ δράμα, εἶναι ἀνάξιον νὰ φέρῃ τὸ ὄνομα, ὅπερ ἐκεῖνοι μὲν ἀπεθανάτισαν, οὗτοι δὲ διὰ τῆς ἀσυγγνώστου ἀκηδίας των στιγματίζουσι.

Τί νὰ κάμωσιν οἱ δυστυχεῖς αὐτοδίδακτοι ἠθοποιοί μας; Μήπως τοὐλάχιστον δύο ἢ τρεῖς τούτων ἀπεστάλησαν εἰς Εὐρώπην δαπάνῃ τῆς Κυβερνήσεως ἤ τινος τῶν πολυτελάντων μας, ὅπως τελειοποιούμενοι εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καὶ ἐν γένει ὑπόκρισιν μορφώσωσιν ἐκ τῶν ἐνόντων καὶ ἄλλους;

Μὴ ὁ σύγχρονος Ἕλλην μετέτρεψε τοὺς ὁρισμοὺς καὶ τὰς σημασίας τῶν λέξεων, δι' ὃ καὶ ἡ λέξις *Θέατρον* οὐδὲν κατ' αὐτὸν σημαίνει, οὐδεμίαν ἠθικὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐξασκεῖ ἐπιρροήν. Ἐλησμονήσαμεν λοιπὸν ὅτι ὁ Περικλῆς, ὁ μέγας ἐκεῖνος ἀνήρ, ὁ χρωματίσας τὸν αἰῶνα τῆς ἀρχοντίας του διὰ τοῦ ἐπισήμου «τοῦ *χρυσοῦ*» τίτλου, διένεμε τοῖς ἀπόροις εἰσιτήρια θεάτρων δωρεὰν, ἵνα τούτων ἡ καρδία καὶ τὸ ἦθος μαλάσσεται ὡς ἐκ τῆς ἐν αὐτοῖς φοιτήσεως; Ἀγνοοῦσιν ὅτι διὰ τῆς ἐπιτυχοῦς ἀπαγγελίας καὶ ὑποκρίσεως ὁ ἠθοποιὸς ἐνσαρκούμενος καὶ οἰκειοποιούμενος τὰ πάθη καὶ τὰς τῆς καρδίας διεγέρσεις διαθέτει τοὺς θεατὰς δυσμενῶς μὲν πρὸς τὰ κακὰ καὶ ἄγρια τούτων, εὐμενῶς δὲ πρὸς τὰ ἀγαθὰ καὶ ἥμερα. Δωρεὰν ἐξ ἑκατομμυρίων ἐγένοντο ὑπὲρ ἱδρύσεως μεγαλοπρεποῦς καὶ πλουσίου θεάτρου, ἵνα τίνες ἐντὸς αὐτοῦ διδάξωσι; Μελόδραμα Ἰταλικὸν ἢ Vaudeville Γαλλικὸν θὰ μᾶς εἴπωσιν. Ἀλλὰ τί ἐννοεῖ ὁ γνήσιος Ἕλλην ἐξ ὅλων τούτων.

Πρὸς τὰς Ἑλληνίδας γυναῖκας σήμερον ἀποτεινόμεθα· ἃς λάβωσιν ἐπὶ τέλους καὶ αὗται πρωτοβουλίαν τινὰ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ, ὅπως μὴ θεωρῶνται ἄξιαι τῆς εὐγενοῦς περιφρονήσεως, μεθ' ἧς μετεχειρίσθησαν αὐτὰς κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην οἱ *εὐγενεῖς* τῶν Γραμμάτων πατέρες. Μὴ λησμονήσωσιν αἱ μεγάλαι Δέσποιναί μας ὅτι, αἱ ἐν ἀνωτέρᾳ πνευματικῇ μοίρᾳ καταταττόμεναι ξέναι Κυρίαι ἐκλήθησαν εἰς τὸ ἐνδιαίτημα τοῦτο τῶν Μουσῶν, τὸ καὶ διὰ τὰς τελετὰς ἔτι αὐτὰς κλεῖον ἡμῖν τὰς θύρας, καὶ ἐν ᾧ οἱ Πανεπιστήμονές μας ἓν καὶ μόνον κκλῶς ἐξέμαθον τὴν πρὸς τὸ ἕτερον ἥμισύ των *εὐγενῆ* καταφρόνησιν.

Ἃς δείξωσιν λοιπὸν καὶ αὗται ὅτι ζῶσιν.

Ἃς σχηματίσωσι Συλλόγους, ἃς συλλέξωσιν ἐράνους, ἃς ὑποβληθῶσιν εἰς θυσίας, ὅπως ἀποστείλωσιν ἀριθμόν τινα νέων καὶ νεανίδων εἰς τὴν Ἑσπερίαν καὶ δι' αὐτῶν κατορθωθῇ ὁ καταρτισμὸς Ἑλληνικῆς σκηνῆς δυναμένης νὰ διδάσκῃ τὰ ἀθάνατα ἔργα τοῦ Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου. Ἀντὶ δὲ νὰ παρακινῶσι τοὺς ἰδίους υἱοὺς εἰς ἐκμάθησιν τῆς ἰατρικῆς καὶ νομικῆς μόνον, δι' ὧν οἱ μὲν πρῶτοι θεραπεύουσι τὰς πληγὰς τῶν μαχαιρονομένων, οἱ δὲ δεύτεροι συνηγοροῦσι καὶ ὑπερασπίζονται τοὺς φονεῖς, κλέπτας, κακούργους, ὧν ἡ κοινωνία ἡμῶν βρίθει, ἃς παροτρύνωσι τούτους νὰ ἐπιδοθῶσι καὶ εἰς ἐξύψωσιν τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς, δι' ἧς καὶ μόνης θέλει προληφθῇ ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἀγρίων ὁρμῶν καὶ παθῶν τοῦ Ἕλληνος ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ γενέσει των. Ἃς κατορθώσωσιν αἱ ἑλληνίδες ὅ,τι ἐπὶ πεντήκοντα ἑπτὰ ἔτη δὲν κατώρθωσαν αἱ σοφαὶ Κυβερνήσεις μας, καὶ ἃς ὀφείλῃται εἰς αὐτὰς ἡ κατάταξις ἡμῶν μεταξὺ τοὐλάχιστον τῶν Ρουμάνων, Σέρβων, Βουλγάρων καὶ Ἀρμενίων.

ΑΓΡΙΝΙΟΝ τῇ 30 Ἀπριλίου 1887

Κυρία Διευθύντρια.

. . . . . .

Ἡ ἀκηδεία τῶν κατοίκων ἐνταῦθα, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς μορφώσεως εἶναι ἀσυγγνώστως ὀπισθοδρομική. Νομίζω ὅτι εἶναι μία ἐκ τῶν ὀλίγων ἐπαρχιῶν, ἐν αἷς συμβαίνει τοῦτο.

Ἐνταῦθα ὑπάρχουσι μόνον ξέναι τινες Κυρίαι μορφώσεως καὶ ὀλίγισται, σχετικῶς τῷ πληθυσμῷ, ἐντόπιοι κάτοχοι εὐρυτέρων γνώσεων. Αἱ λοιπαὶ οἰκοδέσποιναι ἀπόφοιτοι τοῦ ἐνταῦθα δημοτικοῦ σχολείου, παραβλέπουσι τὴν τοῦ πνεύματος ἀνάπτυξιν ἔχουσαι ὡς ἀσπίδα τὸ «*τί τὰ θέλει ἡ γυναῖκα τὰ γράμματα.*» Τρέπονται δὲ εἰς ἐργασίας δι' ὧν προσπορίζονται τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἢ εἰς οἰκιακὰς ἀσχολίας. Ὦ Κυρία μου! Εἶνε ἀνκπαράστατος ἡ τῆς πόλεώς μας πνευματικὴ στασιμότης. Καὶ τὸ λάθος τοῦτο, ὄχι τόσῳ τῶν γυναικῶν, ἀλλὰ τῶν τὰ τοῦ οἴκου διευθυνόντων πατέρων. Ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι αἱ γυναῖκες ἐνταῦθα, τῇ βοηθείᾳ τῆς λεπτολόγου ἡμῶν φύσεως, ἐπιδίδουσί πως εἰς ὅ,τι νεώτερον καὶ ἐπιδιώκουσι τὸ φιλόκαλον, ὅπερ φιλομαθείας ἀπόρροια καὶ τοῦτο.

Ἀλλ' οἱ ἄνδρες των! Ὦ! Οἱ ἄνδρες των τυραννικώτατοι! Ἵνα δώσω ὑμῖν, ἀξιότιμος κυρία, σκιαγραφίαν τινὰ τῶν καθ' ἡμᾶς ἐν συντόμῳ ὀλίγα θέλω ἐκθέσῃ.

Ἡ γυνὴ ἐνταῦθα ἐπέχει θέσιν παρὰ τῷ ἀνδρὶ οὐχὶ συντρόφου, ἀλλ' ὑποδούλου. Δὲν ἔχει ὑπ' οὐδεμίαν ἔποψιν θέλησιν παρ' ἐκείνῳ. Εἶναι δὲ τόσον συνειθισμένη εἰς τὸν βίον αὐτόν, ὥστε δίχως νὰ μεμψιμοιρῇ ὑπείκει.

Καὶ ὑπείκει πρῶτον διότι πατροπαραδότως οὕτως ἔμαθεν· δεύτερον διότι δὲν ἐγνώρισε χώρας ξένας ἐν αἷς ὁ βίος εἶναι ἐλεύθερος προλήψεων καὶ τρίτον, ὅπερ καὶ σπουδαιότατον, διότι εἰς τὸ σχολεῖον οὐδὲ στοιχειώδεις γνώσεις ἀγωγῆς ἀνθρωπίνης προσεκτήσατο. Μόλις ἔμαθε νὰ ἀναγινώσκῃ. Οὕτως ὥστε ἡ γυνὴ ἐνταῦθα εἶνκι φυσικὴ ὡς πρὸς τοὺς τρόπους, προκατειλημμένη ὡς πρὸς τὰς ἕξεις, καὶ ἀκηδὴς ὡς πρὸς τὴν πρόοδον τῆς ἐποχῆς. Μεταβολή τις ἐπὶ τὰ βελτίῳ τῇ προσγίγνεται, ἐὰν ταξειδεύσῃ καί μάλιστα εἰς χώρας ὀχὶ λίαν ἀνεπτυγμένας, διότι ἐκεῖ ἡ μεταβολὴ τοῦ βίου ἐπέρχεται ἀπότομος εἰς αὐτὴν καὶ οὐδὲν ἐννοοῦσα ἐκ τῶν καινοφανῶν, ἐπιστρέφει ἡ αὐτή. Ἐκτὸς ἐὰν ἐγκλιματισθῇ εἰς παρομοίας χώρας ἐπὶ ἔτη. Ὠφέλιμος λοιπὸν τῇ ἀποβκίνει ἐκείνῃ ἡ χώρα, ἐν ᾗ συναντᾷ βίον ὅμοιον τοῦ ἐνταῦθα, ἀλλ' εὐρυτέρων ἀναίσεων, οἷον ὁ Κραβασαρᾶς, τὸ Μεσολόγγιον. Ἐκεῖθεν ἀποκομίζει γνώσεις τῆς καθημερινῆς ἐν τῷ οἴκῳ καθαριότητος καὶ οὐχὶ ἀνὰ πᾶσαν κυριακήν, ποιάν τινα εἰς ἑαυτὴν εὐπρέπειαν, χαιρετισμὸν ἥμερον, ἤπιον, φωνὴν ὑφέσιμον, καταστολὴν τῶν θαυμαστικῶν βλεμμάτων εἰς τὰ ἀνὰ τὴν ὁδὸν ἀντικείμενα, τὴν ἰδέαν τῆς ἐξόδου εἰς περίπατον συγγνωστήν. Ἂν δὲ εὕρῃ ἐπίκαιρον στιγμὴν νὰ χρωματίσῃ καὶ αὕτη τὸν συζυγικόν της βίον διὰ παρομοίων προνομίων τεχνηέντως τὸ πράττει.

Οἱ ἄνδρες δὲ ὁποῖοι; Ὑπάρχουσιν ἄνδρες ἐργαζόμενοι καὶ μή. Ἃς ἴδωμεν τοὺς ἐργαζομένους. Τὸ πλεῖστον εἶναι χειρώνακτες. Τὴν ἡμέραν ὅλην, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὁ ἀνὴρ διέρχεται παρὰ τῷ ἔργῳ του· ἐπιστρέφων κατ' οἶκον τὸ ἑσπέρας, εὑρίσκει τὰ πάντα παρεσκευασμένα. Τὸ δεῖπνον εἶναι τρόπον τινὰ τὸ ἐντευκτήριον τῆς οἰκογενείας. Ἡ διηνεκὴς τῆς ἡμέρας ἀσχολία τὸν καθιστᾷ κοπιώδη, εὐερέθιστον, ἄγριον καὶ ἐπιδιώκοντα ἀνάπκυλαν παρὰ τῷ Βάκχῳ. Τοῦτο οὐδεμίαν ἐντύπωσιν προξενεῖ εἰς τὴν σύζυγον, ἥτις οὕτω τὸν ἀναμένει καὶ μάλιστα σπεύδει νὰ τὸν δικαιολογήσῃ «*ἄνδρας εἶναι θὰ πιῇ.*»

Ὁ παρόμοιος τρόπος τοῦ ζῆν εἶναι ὁ σηνήθης· δηλ. σπανίως οὗτος κατ' οἶκον μένει τὰς καθημερινὰς, λόγῳ ἀσχολειῶν, τὰς ἑορτὰς ἐπίσης, διότι τότε εὐκαιρεῖ νὰ διευκολύνῃ τὰς ὑποθέσεις του, συναντήσῃ τοὺς φίλους του ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἥτις, φύρδην μίγδην καφφενεῖα, ἐμπορικά, παντοπωλεῖα, σφαγεῖα ἐνέχουσα, ἀποβαίνει κέντρον τῶν προσερχομένων πρὸς προμήθειαν τῶν ἀναγκῶν τῶν ἐντοπίων καὶ χωρικῶν· ὥστε ἡ ἐκλογὴ τῆς μετατροπῆς τῆς ἡμέρας ἀνήκει τῷ οἰκογενειάρχῃ. Ἢ νὰ πίῃ μετὰ τῶν φίλων του, ἢ νὰ χαρτοπαίξῃ μετὰ τῶν γνωστῶν του.

Εἰς τὴν οἰκογένειάν του εἶναι ἀπολυτάρχης δεσπότης. Ἐνδύει προμηθευτικῶς τοὺς περὶ αὐτὸν ἀνὰ πᾶν Πάσχα. Ἐὰν ταξειδεύσῃ πάντοτε δι' ἀπόλυτον ἀνάγκην. Συνήθως ἀναγκαστικῶς καὶ ἰδίως εἰς Μεσσολόγγιον, ὅπου φέρεται ἢ ὡς κατηγορούμενος ἤ ὡς κλητευόμενος.

Ἐκεῖ, ἐὰν ὑπεκφύγῃ τοὺς νόμους ἐπιστρέφει φέρον ὀψάρια, καλὸ κρασί, καλὸ ρακί. Οὐδενὸς ἀντελήφθη πρὸς ἰδίαν του ὠφέλειαν καὶ ἐγκαυχᾶται, ὅτι γνωρίζει καὶ τὸ Μεσολλόγγιον. Ἔμαθε μόνον ὅτι ἐκεῖ ὅλος ὁ κόσμος φορεῖ στενά.

Οὐδέποτε συνοδεύει τὴν γυναῖκά του εἰς περίπατον. Ἂν κατὰ περίστασιν πράξῃ τοῦτο, προβηματίζει ταύτης ὀλίγα βήματα.

Καὶ ταῦτα διὰ τοὺς ἐργαζομένους.

Προβῶμεν εἰς τοὺς φυγοπόνους. Οὗτοι νυμφεύονται συνήθως νεώτατοι, ἄνευ πολλῶν ἀπαιτήσεων, οὕτως εἰπεῖν, ὡς ἐκ προχείρου. Ἀφοῦ ὁ γαμβρὸς ἐξοδεύσῃ κατὰ τὰς δύο πρώτας ἑβδομάδας, ὅ,τι ὡς προῖκα ἔλαβε, ποσὸν διακοσίων ἕως τριακοσίων δραχ. εἰς συμπόσια, τύμπανα, παραζάλας κτλ. ἄρχεται πολυπραγμονῶν ἐν τοῖς καφενείοις. Ἐργάζεται σελήνην τινὰ τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ συγκυρίαν.

Τὸ θέρος ἡ σύζυγος σταχυολογεῖ· συγκομίζει ἐπαρκῆ τινὰ ποσότητα ἀραβοσίτου δι' ἔπταμηνίαν συνήθως καὶ εἶτα ἀσπάζεται βίον ἐργάτιδος κατὰ τὸ λοιπὸν χρονικὸν διάστημα.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ συντηρητικὰ μέσα ταῦτα δὲν εἶναι ἐπαρκῆ, ἐπέρχονται σκληραὶ στερήσεις παραμορφώνουσαι τὴν εἰκοσιπενταέτιδα νεάνιδα εἰς τεσσαρακοντούτιδα. Προσθέσατε εἰς ταῦτα πάντα, τὸ προνομιοῦχον αὐθαίρετον τοῦ συζύγου, ὅστις νέμεται σατραπικῶς τῶν κόπων της, σπαταλῶν αὐτοὺς εἰς τὴν μπασέτα.

Ἂν γίνῃ οἰκογενειάρχης ὀλίγον φροντίζει. Μεγαλώνουσι τὰ τέκνα εἰς τὸ ψῦχος ἢ θάλπος ἀνὰ τὰς ὁδούς. Τρέφονται κακῶς, ἐνδύονται κακῶς καὶ μανθάνουσιν ὅ,τι ἀντιληφθῶσιν. Καὶ ἔχομεν ἀργότερον ἄνδρας βλαπτικοὺς ἢ ἀχρήστους, ὄχι μόνον διὰ τὴν κοινωνίαν, ἀλλὰ καὶ δι' ἑαυτούς.

Καὶ εἴμεθα Κυρία εἰς 1887 καὶ ζῶμεν ἐντὸς τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος!

Ἐν τούτοις, δέον νὰ προσθέσω, ὅτι διακρίνονται αἱ ὀλίγαι ἐναπομείνασαι πρόσφυγες τοῦ 21 ἡρωϊκαὶ σουλιώτιδες οἰκογένειαι, διατηρήσασαι τὰς φιλοπάτριδας ἀναμνήσεις, τὰ ἤθη των, εὐγενῆ καὶ τὴν ἀλβανικήν των γλῶσσαν, ὡς καὶ ὀλίγαι οἰκογένειαι ἐπιβλητικῶν ἐντοπίων ὀνομάτων.

Ἡ τάξις τῶν ἐμπόρων ἐπιδίδει εἰς τὸ χρῆμα καὶ ἀνατοκισμούς.

Νέοι εὐπαίδευτοι εὐάριθμοι καὶ αὐτοί, ὥστε, διὰ τοῦ πκνοράματος τούτου, βλέπετε πόσον τουρκίζομεν ἀκόμη.

Νομίζω ἀναγκαῖον νὰ ἐγκύψω βαθύτερον εἰς τὴν αἰτίαν τῆς καταστάσεως ταύτης.

Ἡ χώρα μας, κειμένη ἐντὸς εὐρείας καὶ εὐφόρου πεδιάδος, παρεῖχε τὰ πρὸς ζωοτροφίαν ἀναγκαιοῦντα. Ἐπειδὴ δὲ, ἐπισφαλὴς ἦν πρὸ δεκαετίας ἀκόμη ἡ μετάβασις εἰς ξένας χώρας, ἐλλείψει δρόμων, καὶ αἱ ψηλαφηταὶ ἀνάγκαι ἐπαρκεῖς, δὲν ὤθουν τοὺς κατοίκους νὰ ἔλθωσιν εἰς ἐπικοινωνίαν πρὸς ἄλλους.

Ἔμενον λοιπὸν ἐλευθερωθέντες ἐκ τῶν Τούρκων, ἀλλὰ συγκρατήσαντες τὸν τρόπον τοῦ ζῆν ὀλιγαρκῆ, χαῦνον, ὅπως καὶ πρότερον.

Ἡ πληθώρα τῶν ἐνταῦθα κατ' ἐξοχὴν συγκεντρωθέντων καπετανέων οἷον· Μπότσαρη, Ζέρβα, Πασινίκα, Λαμπροθανάση, Δαγκλῆ, Σταΐκου, Βελλῆ, Σκαλτσᾶ, Χρηστοθανάση, Μεγαπάνου, διέσχυσε τὸ πλῆθος εἰς κόμματα καὶ ἐπειδὴ ὁ βίος ἦν τότε ἁπλοῦς, ἕκαστος τούτων ἠδύνατο νὰ ἔχῃ σωρὸν ἀνθρώπων, ἀντὶ ὀλίγου ἄρτου καὶ ὀλίγης εὐνοίας.

Αἱ συνήθεις ὁμιλίαι ἦσαν αἱ πρόσφατοι εἰσέτι ἀναμνήσεις τοῦ 21. Τὰ πνεύματα ἢ πάθη ὅλων δεν εἶχον εἰσέτι λάβει κατάστασίν τινα, ὥστε ὁ ταραξίας δὲν ἐστιγματίζετο. Ὁ δολοφόνος δὲν ἦτο κακοῦργος. Εὕρισκε μάλιστα θερμὸν προστάτην εἰς ἕνα ἐκ τῶν ἄνω, οὐτινος ἡ θέλησις τότε ἐν ταῖς διοικητικαῖς ἀρχαῖς, ἴσχυε πλέιω τοῦ νόμου. Ἔλυον τὰ πάντα, οὕτως εἰπεῖν, διὰ τῆς φοβέρας. Τὰ πρόσωπα ταῦτα ἐξέλιπον· θολαὶ ἀναμνήσεις τοῦ ἀπράγμονος καὶ αὐθαιρέτου βίου διετηρήθησαν ὅμως καὶ τὰ τέκνα συγκεκερασμένως ἐκληροδότησαν τὰς ἀρχὰς τῶν πατέρων των.

Οἱ κατὰ καιροὺς εἰς τὰ τῆς πολιτείας διαδοχικῶς ἀναμιγνυόμενοι ἔτειναν μᾶλλον εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῆς ἰσχύος ἐν τῷ κόμματι, καὶ ἐπειδὴ αἱ ἀνάγκαι τοῦ τόπου ἦσαν μεγάλαι καὶ πολυειδεῖς, παρηγκωνίσθη ἀναμὶξ αὐτῶν καὶ ἡ ἀναμόρφωσις τοῦ τόπου διὰ καλῶν σχολείων.

Καὶ ἐδῶ εἴμεθα σχεδὸν σήμερον. Παρατηρητέον ὅμως, ὅτι σπουδαία μεταβολὴ ἐπῆλθεν εἰς τὴν χώραν μας, ἀφ' ὅτου ὁ κ. Τρικούπης ἔρριψε βλέμμα οἴκτου πρὸ δεκαετίας ἐφ ἡμῶν διατάξας τὴν ὁδοποιΐαν τῶν πρὸς Μεσολόγγιον καὶ Κραβασσαρᾶ ἀγουσῶν. Ὁ κόσμος ἔκτοτε ἤρχισεν ἀποσπαγανούμενος, αἰσθανόμενος, βλέπων, κινούμενος. Ἐνῷ πρότερον οὐδὲ γνῶσιν εἴχομεν τῶν ὁσημέραι ἀναπτυσσομένων γειτονικῶν καὶ ἀποτρόω χωρῶν.

Ὄχι ὀλίγον θα συντελέσῃ καὶ τὸ νομοσχέδιον τῆς περιφερείας πρὸς ἐξημέρωσίν μας.

Θὰ πεισθῶμεν, ὅτι ἡμεῖς ἐδῶ δὲν εἴμεθα αὐτόχθονες, αὐτογενεῖς, ὅτι οἱ ὅμοροί μας δὲν εἶναι ἀλλοῖοι, ὅτι δυνάμεθα νὰ προσκυνήσωμεν τὰς ἕξεις των, ὅτι ὅπως ἔχωμεν κοινὸν τὸ θρήσκευμα, τὴν γλῶσσαν, τὸν βασιλέα, οὕτω καὶ τὴν ἀρομοίωσιν τοῦ βίου πρὸς ἐκείνους δέον νὰ ἐπιδιώξωμεν.

Ἂν καὶ ἀνάστατος ἡ Τριχωνία ἐν ταῖς τελευταίαις ἐκλογαῖς ἀνεδόησε τῷ Κυρίῳ Τρικούπη «Χαλινώσατε τοὺς ἵππους», ἂν καὶ εἶδε κατόπιν, ὅτι ἡ φωνὴ ἐν ἐρήμῳ ἦν, οὐδόλως φαίνεται πτοηθεῖσα, ἀλλὰ διάκειται εἰσέτι δυσμενής, διὰ τοὺς φορολογικοὺς ἐπὶ τοῦ καπνοῦ φόρους. Ἴσως, ἴσως ἀναθεωροῦσα ἑαυτὴν πολὺ ἀργότερον τῷ ἀποδώσῃ χάριτας.

Οἱ σιδηρόδρομοι, αἱ γέφυραι ἃς φαίνεται προτιθέμενος νὰ ἐγχαράξῃ, θὰ ἐξεγείρωσι τῆς νυσταλέας καταστάσεως τοὺς Τριχωνίους καὶ θὰ τραπῶσιν εἰς βίον πνευματικώτερον. Ἡ χώρα μας εἶναι ἐπιζήλως πλουσία. Ἐλλείπουσι μόνον τὰ μέσα τῆς ἀναπτύξεως, καλὰ Σχολεῖα καὶ ἡ διευκόλυνσις τῆς συγκοινωνίας.

Ὑγιαίνοιτε, Κυρία, ἄνευ ἑτέρου, διατελῶ εὐγνώμων διὰ τὴν ἰδιάζουσαν πρός με εὐμένειαν ὑμῶν.

Μεθ' ὑπολήψεως ἄκρας
πρόθυμος
Μαρία Δ. Βελλῆ,

ΜΗΤΕΡΕΣ ΠΑΙΔΟΚΤΟΝΟΙ

Εὐγενεστάτη Κυρία

Ἐν τῷ προγθεσινῷ φύλλῳ τῆς ἐφημερίδος Σας ἀνέγνων τὸ ἄρθρον «ἡ βασίλισσα περιοδεύει» ἐν ᾧ ἐπικαλεῖσθε τὴν ἀρωγὴν τῆς σεπτῆς ἡμῶν Ἀνάσσης ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῆς τύχης τοῦ γυναικείου φύλου, πάσχοντος καὶ ἐν κτηνώδει εὑρισκομένου καταστάσει παρὰ τοῖς ἡμετέροις χωρικοῖς. Ἀλλὰ σπουδαιότερον ἀκόμη, ἀποβλέπον τὴν ὕπαρξιν τῶν δυστυχῶν τούτων ὄντων παρείδετε ἢ ἐν γνώσει ἐσιωπήσατε. Τὰ θήλεα παντοῦ τῆς Ἑλλάδος θεωροῦνται ὡς ὑποδεέστερα ὄντα καὶ βάρος τῆς οἰκογενείας, παρ' ἣ γεννῶνται. Λοιπὸν τακτικῶς καὶ ἄνευ τῆς παραμικρᾶς τύφεως τοῦ συνειδότος τὴν πρώτην ἢ δευτέραν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς των πολλὰ τούτων ἀποστέλλονται εἰς τὸν Ἅδην ὑπὸ τῶν χριστιανικῶν μητέρων, ἀπαλλασσομένων οὕτως ἁπλούστατα τοῦ ἐπαχθοῦς βάρους.

Τοῦτο εἶναι γεγονός. Ἡ κυβέρνησις ὀφείλει νὰ περιστείλῃ τὴν παιδοκτονίαν ταύτην, ἥτις κατ' ἔτος καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἀνέρχεται εἰς σπουδαῖον ἀριθμὸν καὶ ἐπιφέρει οὕτω ἐπαισθητὴν τοῦ πληθυσμοῦ ἐλάττωσιν. Ἁπλούστατα δὲ προλαμβάνεται τὸ κακὸν, ἐὰν εἰς τὸ ἑξῆς μηδὲν παιδίον ἀποθανὸν θάπτηται, χωρὶς προηγουμένως νὰ ἐπισκεφθῇ αὐτὸ ὁ ἰατρὸς καὶ συντάξῃ ἔκθεσιν ἂν φυσικῶς ἢ βιαίως ἀπέθανε· ὅπου δὲ ἀνακαλυφθῇ βίαιος θάνατος, οἱ ἐγκληματίσαντες νὰ ὑφίστανται τὰς συνεπείας τῆς ἐγκληματικῆς πράξεώς των. Συγχρόνως δὲ καὶ ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπικουρίαν, δίδουσα εἰς τὰς χριστιανικὰς ταύτας μητέρας νὰ ἐννοήσωσι πόσον ἁμαρτάνουσιν ἐνώπιον Θεοῦ τοιαῦτα διαπράττουσαι.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Μαΐου 1887.

***

Παρ. Σ. Δημοσιεύουσαι τὴν ἀνωτέρω ἐπιστολὴν φρίττομεν, τῇ ἀληθείᾳ, σκεπτόμεναι ὅτι εἶναι δυνατὸν, νὰ ὑποτεθῇ ἔστω, ὅτι ὑπάρχουσι γυναῖκες θηριωδέστεραι τίγρεων καὶ λεαινῶν, ὅπως θανατόνωσι τὰ ἴδια τέκνα, διότι ἐγεννήθησαν θήλεα. Ἀλλὰ δικαιούμεθα ἄρα νὰ ἀποκαλῶμεν τὰ τέρατα ταῦτα γυναῖκας; εἰς τίνα τάξιν ἀγρίων θηρίων δύναταί τις νὰ κατατάξῃ αὐτάς; Εἰς οὐδεμίαν· ἀφοῦ καὶ τὰ θηριωδέστερα τούτων ἔχουσι τὸ μητρικὸν φίλτρον εἰς τὸν ὕπατον βαθμὸν ἀνεπτυγμένον; Ἡ λέαινα φιλοστόργως μένει ἀκίνητος παρὰ τὸ μικρόν της, ὅπως μὴ ταράξῃ τὸν ἥρεμον καὶ ἀμέριμνον ὕπνον του, ἀλλοίμονον δέ εἰς τὸ ὃν ἐκεῖνο, ὅπερ ἤθελε τολμήσει νὰ τὴν πλησιάσῃ· τὸ αὐτὸ καὶ ἡ τίγρις· κατερχόμεναι δὲ κλιμακηδὸν κατὰ γένη καὶ εἴδη καὶ μεταβαίνουσαι ἀπὸ τὰ ἄγρια εἰς τὰ κατοικίδια τὴν αὐτὴν ἀπαντῶμεν ἀγάπην, τὴν αὐτὴν αὐταπάρνησιν τὴν αὐτὴν στοργήν.

Ἐὰν μεταβῶμεν εἰς τὸ βασίλειον τῶν ζώων τοῦ ἀπείρου καὶ τῶν ἀχανῶν ἐκτάσεων, ἐὰν θελήσωμεν νὰ μεταφέρωμεν τὴν φαντασίαν μας ἀπὸ τοῦ ἀπείρως μεγάλου καὶ ἀγρίου: τῆς λεαίνης καὶ τίγρεως, εἰς τὸ ἀπείρως μικρὸν καὶ ἀγαθὸν τὴν ἀκανθυλίδα καὶ τὸ στρουθίον, θέλομεν ἴδει ἐν αὐτοῖς τὸ φίλτρον βαῖνον μέχρι σημείου ἀπιστεύτου. Δὲν σᾶς μανθάνομεν καινόν τι λέγουσα:, ὅτι τὸ μικρὸν πτηνὸν ἀποσπᾷ ἓν πρὸς ἓν τὰ πτίλα καὶ μικρὰς πτέρυγας, δι' ὧν τὸ σῶμα αὐτοῦ περικεκάλυπται, ὅπως δι' αὐτῶν σκεπάσῃ καὶ θερμάνῃ τὸ καχεκτικὸν καὶ ῥιγοῦν μικρόν του; ἢ ὅτι διὰ τοῦ ῥάμφους ἐκμυζεῖ τὸ αἷμά του, ὅπως δι' αὐτοῦ ἐνδυναμώσῃ τὸ τυχὸν ἀσθενὲς τοιοῦτον; τί συγκινητικώτερον τοῦ ἐκπνέοντος τούτου ἐκ τῆς ἀφαιμάξεως, ἀφοῦ δι' αὐτῆς ἀναζωογονεῖται ἡ ζωὴ τοῦ μικροῦ, τοῦ διὰ μελαγχολικοῦ μονοτόνου ᾄσματος θρηνοῦντος τὴν ἐκλείψασαν ζωὴν τοιαύτης φιλοστόργου μητρός;

Ἀληθὲς ἄρα τὸ ὑπὸ φιλοσόφου ῥηθὲν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος τὸ θηριωδέστερον τῶν θηρίων τυγχάνει. Βεβαίως, ἀφοῦ οὗτος ἐν ἀγρίᾳ διατελῶν καταστάσει τρώγει τὸ τέκνον του, ἵνα τὴν πεῖνάν του κορέσῃ· ἀποτέλεσμα ὅθεν τῆς ἀγρίας καὶ βαρβάρου παρ'ἡμῖν καταστάσεως ἡ θηριωδία τῶν μητέρων ἐκείνων, (ἐὰν ἀληθεύῃ ὅτι ὑπάρχουσι τοιαῦται) περὶ ὧν ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος. Ἐντεῦθεν πρόδηλον, οἷα παρίσταται ἐπείγουσα ἀνάγκη, ὅπως σύντονα ληφθῶσι μέτρα ὑπὲρ τοῦ ἐκπολιτισμοῦ ἡμῶν.

Οὗτος δὲ, ἐπανκλαμβάνομεν, ἐπιτευχθήσεται διὰ μόνης τῆς ὑποχρεωτικῆς παιδεύσεως, περὶ ἧς προσεχῶς ἐν ἐκτάσει.

ΤΟ ΠΑΙΔΙΟΝ

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον)

Ἔχει καὶ ὁ ἐνήλικος ἐνίοτε τοιούτους παιδικοὺς γέλωτας μηδένα λόγον ἔχοντας καὶ πηγάζοντας ἐκ τῆς ἐλαχίστης ἀφορμῆς, εἶναι δὲ οὗτοι οἱ ἄριστοι καὶ οἱ μάλιστα εἰλικρινεῖς, διαστέλλουσιν εὐαρέστως τὰς χορδὰς τῆς ψυχῆς καὶ διεγείρουσί πως ἐν ἡμῖν τὴν ἀνάμνησιν τῆς παιδικῆς εὐτυχίας, ἧς ἐπελαθόμεθα, διότι ἀκριβῶς πηγάζει ἐκ τῆς ἐγκαταλείψεως καὶ λήθης τοῦ ἐγὼ, τῆς οὐδὲν καταλιπούσης ἴχνος. Οὐδ' αὐτὰ τὰ δάκρυα τοῦ παιδὸς στεροῦνται θελγήτρου, οὐχὶ τὰ δάκρυα τῆς ὀργῆς ἢ τῆς ἀλγηδόνος, ἀλλὰ τὰ τῆς λύπης. Τὸ ἄλγος παρὰ τοῖς παιδίοις σπαράσσει τὴν καρδίαν, διότι εἶναι ἀκατάληπτον, διότι ἡ δυσκολογία τοῦ πάθους πρὸς τὴν ἀσθένειαν αὐτῶν κινεῖ τὸν οἶκτον, διότι τὸ κάλλος τῆς εὐδαίμονος ταύτης ἡλικίας παρίσταται ἐν θλιβερᾷ ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πόνους, ὑφ' ὧν πάσχει.

Ἡ ὀργὴ τοῦ παιδίου, εἰ καὶ εὐκόλως κατανοεῖται διὰ τὴν ἀσθένειαν καὶ ἄγνοιαν αὐτοῦ, ἔχει ἐν τούτοις τι τὸ ἀποκρουστικὸν καὶ δυσάρεστον. Ἡ θλῖψις ὅμως αὐτοῦ διεγείρει τρυφερώτατα καὶ συγκινητικώτατα συναισθήματα. Τὸ ἐλάχιστον ἀρκεῖ ἵνα λυπήσῃ τὸ εὐμετάβλητον τοῦτο πλάσμα, ὅπερ τὸ ἐλάχιστον πάλιν παραμυθεῖ!

Αὕτη ἡ πρὸς λύπην εὐκολία μαρτυρεῖ πόσῳ ὁ παῖς ἀγνοεῖ τὰ μεγάλα δεινὰ καὶ τὰς μεγάλας ἀθλιότητας τοῦ ἀνθρωπίνου βίου καὶ τούτου ἕνεκα συναισθανόμεθα συγχρόνως συμπάθειαν καὶ ἡδονὴν, βλέποντες τοιαύτην ζωηρὰν θλῖψιν ἕνεκα μικροῦ καὶ ἐλαφροῦ πάθους. Ὁ παῖς παραδίδεται ὅλος τῇ θλίψει, ὡς καὶ τῇ χαρᾷ, ὑπόκειται, οὕτως εἰπεῖν, εἰς πληθώραν θλίψεως, ὅπερ σπανιώτερον συμβαίνει παρὰ τοῖς ἐνηλίκοις, τῆς λύπης αὐτῶν διασκεδαζομένης κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, καὶ ἀκόντων ἔτι, ὑπὸ ἑτέρων λογισμῶν. Ἐν ᾧ ὅμως ἡ θλῖψις τοῦ ἐνηλίκου εἰσδύει βαθύτερον καὶ δὲν θίγει μόνον τὴν ἐπιφάνειαν, ἀλλὰ θραύει καὶ φθείρει τὴν καρδίαν, ἡ τοῦ παιδίου ἐκδηλοῦται ὁρμητικῶς, καταλαμβάνει ἐπί τινας στιγμὰς ὅλην τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, πλὴν οὐδὲν καταλείπει ἴχνος. Εἶναι ἁπλῶς σημεῖον ζωῆς καὶ ἰδοὺ διατὶ θέλγει συγκινοῦσα ἡμᾶς.

Ἐὰν παρατηρήσητε πάσας τὰς πράξεις τοῦ παιδίου θέλετε ἐννοήσει ὅτι ἀρέσκουσι, διότι προδίδουσι φύσιν πλουσίαν, ἐλευθέραν, εὐδαίμονα, εὔπιστον καὶ ἀθῶαν. Ἀγνοεῖ τὴν ζωὴν, πάσχει καὶ κλαίει μὴ ὂν δυστυχὲς, πράττει ἐνίοτε καὶ τὸ κακὸν, ἀλλ' ἄνευ κακίας. Δὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὰς ἐξαιρέσεις. Ὑπάρχουσι, τῷ ὄντι, παιδία τόσῳ βεβαρημένα ὑπὸ φυσικοῦ ἢ ἠθικοῦ ἄλγους, ὥστε ἡ συναίσθησις τῶν δεινῶν τῆς ἀνθρωπότητος διεγείρεται προώρως παρ' αὐτοῖς, ὑπάρχουσι δὲ ἕτερα κακῶς ἀνατεθραμμένα ἢ ἐκ φύσεως ἀξιοθρηνήτως μεμοιραμένα, ὥστε γινώσκουσι τὸ κακὸν καὶ πρὸ τῆς ἡλικίας τῶν παθῶν, ἀλλ' ἡ παιδικὴ ἡλικία εἶναι ἐν γένει *εὐδαίμων καὶ ἀγαθή.*

[ἀκολουθεῖ].

ΣΟΦΙΣΤΕΙΑΙ

Γυνὴ ἄνευ θρησκείας, ὡς ἐρρέθη ἐν τῷ ἀ.ἀριθμῷ τῆς Ἐφημερίδος ταύτης, προσομοιάζει πλοίῳ στερουμένῳ πηδαλίου. Γυνὴ ἄθρησκος ὁμοιάζει πρὸς ἀστέρα ἐν τῷ ἀχανεῖ πλανώμενον καὶ μὴ εὑρίσκοντα ἰσορροπίαν μεταξὺ τῶν λοιπῶν· ὁμοιάζει πτηνὸν ἄνευ φωνῆς, ῥύακα ἀπεξηραμένον. Αἱ χορδαὶ τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἀποτελοῦσι παρατονίαν κακόηχον ἐν τῇ τοῦ παντὸς ἁρμονικῇ διατάξει. Ἡ ὕπαρξις αὐτῆς δὲν ἀνταποκρίνεται βεβαίως πρὸς τὸν θεῖον αὐτῆς προορισμόν, καὶ ἐὰν τὸ κάλλος, ἡ ἀλήθεια, ἡ ἀγαθότης, ἡ ἀγάπη περιΐπτανται κύκλῳ αὐτῆς ὡς ἐν ἀγγελικῇ παρατάξει, ψάλλουσαι ὑπὸ μορφὴν ἀγγέλων γλυκυφθόγγους ὕμνους, ἡ γυνὴ αὕτη, οὔτε τὰς πτέρυγας τῶν ἀγγέλων τούτων βλέπει, ἀλλ' οὔτε τὴν θείαν καὶ ἐναρμόνιον φωνὴν αὐτῶν ἀκούει.

Ἡ θρησκεία, ὡς σορώτατα εἶπεν ὁ Λαμαρτῖνος, εἶναι τὸ κέντρον καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ἀρετῆς, εἶναι τὸ στήριγμα τοῦ ἀδυνάτου καὶ τὸ βραβεῖον τοῦ δικαίου· ἐν αὐτῇ ἡ ζωὴ ἀνευρίσκει τὸν δικαστήν της, ἡ δυστυχία τὸ καταφύγιόν της καὶ ἡ θλῖψις τὴν παρηγορίαν της.

Ἡ θρησκεία λοιπὸν εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία διὰ τὴν γυναῖκα, διότι ἄνευ αὐτῆς ἡ γυνὴ δὲν δύναται νὰ ἀνυψωθῇ εἰς τὴν ἁρμόζουσαν αὐτῇ θέσιν, ὅπως τὸ πτηνὸν, ὅπερ καίτοι εἰς πτῆσιν ἐπιτήδειον ἀδυνατεῖ νὰ πετάξῃ ἄνευ πτερύγων.

Φαντάσθητε γυναῖκα παρὰ τὴν κλίνην ψυχορραγοῦς ἀδελφῆς ἢ μητρός, ἢ ἀσθενοῦς τέκνου, ἢ συζύγου σκληροῦ καὶ πεπορωμένην ἔχοντος καρδίαν· φαντάσθητε, λέγομεν, αὐτήν, ἄνευ θρησκείας καὶ τὴν ἐκ ταύτης γεννωμένην πίστιν, ἐξ ἧς καὶ μόνης ὁ ἄνθρωπος ἀντλεῖ ὑπομονὴν καὶ ἐλπίδα. Τὸ ὄμμα τῆς γυναικὸς ταύτης εἶναι στυγνὸν καὶ μαύρη ἀπελπισία ἐνοικεῖ εἰς τὴν καρδίαν αὐτῆς.

Ἀλλ' ὑπάρχει ἄρα τοιαύτη γυνή; Ἀδύνατον, ἀφοῦ ἡ θρησκεία ἁρμόζει μᾶλλον εἰς τὴν φύσιν τῆς γυναικός, δι' ὃ καὶ οἱ πλέον ἄθεοι καὶ ἄπιστοι τῶν ἀνδρῶν ἀποκαλύπτονται εὐσεβάστως πρὸ εὐσεβοῦς γυναικός. Ἡ θρησκεία ἐξευγενίζει, ἐνθαρρύνει καὶ ἐξυψοῖ τάς τε πνευματικὰς ἠθικὰς καὶ φυσικὰς τῆς γυναικὸς χάριτας. Ἄλλως τε διὰ τῆς γυναικὸς μορφοῦται καὶ ἀναπτύσσεται καὶ παρὰ τῷ ἀνδρὶ αὐτῷ, τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα, ὅπερ αὕτη ὡς μήτηρ ἀναπτύσσει πρώτη ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ παιδὸς μὲν σήμερον, ἀλλ' ἐν τῷ μέλλοντι ἀνδρός.

Παρετηρήθη δὲ ὅτι ὅπου γυναῖκες καλῶς μεμυημέναι εἰς τὰ τῆς θρησκείας καὶ εὐσεβοῦς χριστιανικῆς τυχοῦσαι ἀγωγῆς, ἐκεῖ τέκνα εὐάγωγα καὶ εὐσεβῆ, ἐκεῖ βίος ἥρεμος καὶ εὐδαίμων. Τὸ θρησκευτικὸν δὲ συναίσθημα ἀναπτύσσει ἡ μήτηρ οὐχὶ βεβαίως διὰ θεωρικῶν ἀφορημένων, ἀλλὰ ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς φύσεως ποριζομένη ἄρθονον τὴν ὕλην πρὸς συγκομιδὴν ἀρχῶν θρησκευτικῶν ἀδιασείστων καὶ ὑγιῶν. Ἵνα δὲ εἰς τοῦτο ἡ μήτηρ προβῇ ἀπροσκόπτως δέον αὐτὴ αὕτη νὰ ἔχῃ ἑδραίαν τινὰ πεποίθησιν καὶ πίστιν πρὸς τὸν θεόν, δι' ἧς καὶ μόνης ἀληθῶς εὐσεβὴς αὕτη καθίσταται.

Λέγουσαι εὐσέβειαν δὲν ἐννοοῦμεν βεβαίως τὸ φανατικὸν ἐκεῖνο καὶ προσπεποιημένον ὕφος, δι' οὗ αὐτοχειροτόνητοι θεολόγοι ἀφαιροῦσι παρὰ τοῦ ἀνθρώπου τὸ δικαίωμα τοῦ ἐρευνᾶν καὶ ἐξετάζειν, ὅπερ αὐτὸς οὗτος ὁ Χριστὸς ἐπιβάλλει καὶ διατάττει διὰ τοῦ ῥητοῦ ἐκείνου «ἐρευνᾶτε τὰς Γραφάς.» Ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι ἀνάξιοι μνείας καὶ αἱ δῆθεν εὐσέβειαι καὶ σοφιστίαι αὐτῶν φευκταῖαι, ὡς ἀφορῶσαι εἰς ἐγωϊστικοὺς ἰδιοτελεῖς καὶ ἰδίᾳ *προσηλυτικοὺς* σκοπούς.

Εὐσέβειαν λέγουσαι, ἐννοοῦμεν τὴν μετὰ βαθεῖαν καὶ πιστὴν ἀντίληψιν πάσης ἀρχῆς καὶ παντὸς θρησκευτικοῦ λόγου ἐκδηλουμένην πίστιν καὶ ἐλπίδα ἡμῶν πρὸς τὸ Θεόν. Ὅπως δὲ ἐκδηλῶμεν τὸ αἴσθημα τοῦ καλοῦ, τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ δικαίου, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκδηλοῦται καὶ τὸ αἴσθημα τοῦ ἁγίου, ὅπερ κατὰ Πλάτωνα «*εἶναι τὸ κατ' ἰδέαν* τοῦ *τελείου.*»

Τὸ τέλειον δὲ τοῦτο εἶναι ἡ ὑψηλοτέρα ἰδέα, ἣν ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια συνέλαβέ ποτε· τὸ ἀληθῶς τέλειον οὔτε ἀρχὴν ἔχει, ἀλλ' οὔτε τέλος, δὲν ὁρίζεται εἰμὴ μόνον ἐκ τοῦ διακαοῦς πόθου καὶ τῆς φυσικῆς τάσεως, ἣν πᾶς συνετὸς καὶ καὶ ἀγαθὸς αἰσθάνεται πρὸς αὐτό.

Ἡ ἰδέα λοιπὸν τοῦ τελείου τούτου γεννᾷ τὴν γλυκεῖαν ἐκείνην εὐσέβειαν καὶ λατρείαν τὴν μετὰ τοῦ ἀνθρώπου προαγομένην, διὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ πνεύματος ζωογονουμένην καὶ ἐν τῇ συνειδήσει τέλος ἑδραζομένην. Ἡ εὐσέβεια λοιπὸν εἶναί τι ἔμφυτον τῷ ἀνθρώπῳ ὡς ἀποτέλεσμα ψυχολογικὸν, εἶναι ἰδέα ἀνυψοῦσα τὸν ἄνθρωπον ὑπεράνω ἑαυτοῦ.

Τὴν εὐσέβειαν δὲ καὶ λατρείαν ταύτην ἐν ἴσῃ σχεδὸν μοίρᾳ ἀπαντᾷ τις ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὅλων τῶν λαῶν τῆς γῆς. Ψηλαφητὴν τῆς ἀληθείας ταύτης ἀπόδειξιν ἐμνημονεύσαμεν ἐν τῷ ἡλιολάτρῃ τῷ κατὰ σύστημα τοῦ Bousseau ἀνατραφέντι.

Ἔχουσα λοιπὸν ἡ μήτηρ ὑπ' ὄψει, ὅτι ἐνωρὶς καὶ ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας ὀφείλει νὰ βοηθήσῃ τὴν ἐν τῷ παιδὶ ἀνάπτυξιν τοῦ αἰσθήματος τούτου, ἃς γνωρίζῃ συγχρόνως ὅτι δύναται νὰ ὁμιλῇ εἰς τὸν παῖδα περὶ θεοῦ, χωρὶς νὰ διδάσκῃ καὶ ἀναπτύσσῃ αὐτῷ θεολογικὰς θεωρίας. Μὴ περιπέσῃ πρὸ

παντὸς εἰς τὸ σφάλμα τοῦ νὰ ὁρίσῃ εἰς τὸν παῖδα τὴν ἔννοιαν τοῦ Θεοῦ,διότι ὁ Θεὸς εἶναι μέγας, ἄπειρος καὶ ὁ περιώμενος νὰ ὁρίσῃ αὐτὸν εἶναι κατὰ σοφόν τινα θεολόγον ἀκαταλόγιστος. Ὁ Θεὸς, ἔλεγεν ὁ μέγας οὗτος σοφὸς, εἶναι ὄν, ἄπειρον, ἀτελεύτητον καὶ αἰώνιον, ὃν δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν μὲ τοὺς ὡρισμένους θεοὺς τῶν Βουδιστῶν καὶ Μωαμεθανῶν· καὶ ἐὰν ἐγὼ, ἐπαναλαμβάνει οὗτος, ἠδυνάμην νὰ εἴπω τί ἐστι Θεὸς, ἢ αὐτὸς βεβαίως δὲν θὰ ὑπῆρχε πλέον ἢ ἐγὼ θὰ ἐγενόμην τοιοῦτος. Διότι ὅπως εἶναι μωρὸν νὰ ἀρνώμεθα τὴν ὕπαρξίν του, εἶναι ἐπίσης τολμηρὸν νὰ ἐπιχειρῶμεν νὰ προσδιορίσωμεν αὐτόν.

Ἀκολουθήσωμεν λοιπὸν ἐν τῇ πρὸς τὰ τέκνα μας περὶ Θεοῦ διδασκαλίᾳ τὰς σοφὰς τοῦ μεγάλου τῆς Παιδαγωγίας διδασκάλου Πεσταλότζη συμβουλάς. «Ἐγὼ,λέγει οὗτος, δὲν ἔχω ἀνάγκην Κατηχήσεως,οὔτε ὡρισμένου χρόνου καὶ τόπου, ἵνα ἐμπνεύσω εἰς τοὺς παῖδας τὴν ἔννοιαν τοῦ Θεοῦ· δὲν ὑπάρχουσιν ὡρισμένοι νόμοι, μέθοδοι καὶ μέσα πρὸς ἠθικοποίησιν τῶν παίδων.

«Ἡ Ἱστορία τῆς τε πλάσεως καὶ τοῦ Πλάστου εἶναι ἐσπαρμένη ἀνὰ τὴν ὑφήλιον ἅπασαν. Ἀναπτύξατε εἰς τὸ μικρόν σας τὴν ἱστορίαν τοῦ Πλάστου ἐν τῷ μυροβόλῳ καὶ πολυποικίλῳ ἄνθει, ὅπερ κινεῖ τὴν περιέργειαν καὶ θαυμασμόν του, ἐν τῇ ζωογόνῳ τούτου ῥίζῃ, ἐν τῇ θαλλερᾷ χλόῃ, ἐν τῷ ἀτόμῳ τῆς ἄμμου τῆς παραλίας, ἐν τῇ κελαρυζούσῃ τοῦ ῥύακος ροῇ καὶ ἐν τῷ ἀπείρῳ καὶ ἀχανεῖ τῆς θαλάσσης. Ὁρμεφύτως γεννᾶται ὡς ἐκ τοῦ θαυμασμοῦ τούτων ἡ ἐρώτησις τοῦ παιδός· τίς, μῆτέρ μου, ἔπλασε πάντα ταῦτα. Μανθάνει δὲ ἐκ τῆς ἱστορίας τούτων νὰ θαυμάζῃ, σέβηται καὶ ἀγαπᾷ τὸν Πλάσαντα. Ὅταν τὰ πτηνὰ χαιρετῶσι τὴν ἡμέραν διὰ τοῦ μελῳδικοῦ ᾄσματός των καὶ τὰ πορφυρᾶ τοῦ ἡλίου βέλη διασχίζουσι τὰς οὐρανίους ἐκτάσεις, ὅτε οἱ λάμποντες ἀστέρες κοσμοῦσι τὸ στερέωμα καὶ ἡ εὐεργετικὴ σελήνη φωτίζει τὴν ὁδὸν τοῦ ταξειδιώτου, ὅτε ὁ ἄνεμος μυκᾶται ἐν τῷ δάσει καὶ τὸ κῦμα μακρόθεν βρυχᾶται, ὅτε ἡ ἀστραπὴ διασχίζει τὸ ἄπειρον καὶ ἡ βροντὴ πληροῖ ἡμᾶς ἁγίας ἐκστάσεως, ὅτε ἡ χιὼν πίπτει καὶ ἡ φύσις λάμπει, τότε ἐγὼ ὁμιλῶ πρὸς τοὺς παῖδας περὶ Θεοῦ. Δεικνύω τοῦτον μέγαν ἐν τῷ ἀπείρῳ, μεγαλοπρεπῆ ἐν τοῖς ἀξιοθαυμάστοις δημιουργήμασιν αὐτοῦ, προβλεπτικὸν ἐν τῷ ἐργαζομένῳ μήρμυκι, καὶ ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ τοῦ πτηνοῦ φωλεᾷ,ἐν τῇ χιόνι ἥτις διακρῶς κατακαλύπτει τὰ ὄρη· κτλ.»

Ἰδοὺ πῶς ὁ σοφὸς τῆς οἰκουμένης παιδαγωγὸς συμβουλεύει ἡμῖν νὰ διδάσκωμεν τοῖς παισὶ τὰ περὶ Θεοῦ· ἡ δὲ μήτηρ ἡ λαμβάνουσα ὡς ἀφετηρίαν τῆς θρησκευτικῆς αὐτῆς διδασκαλίας τὰς ἀρχὰς ταύτας, βεβαίως θέλει δυνηθῇ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὸ τέκνον της τὴν πρώτην ἐκείνην περὶ θρησκείας ἰδέαν, ἧς ἄνευ ὁ βίος αὐτοῦ ἄσκοπος καὶ ἐπιβλαβὴς ἀποβήσεται.

ΠΑΡΟΡΑΜΑ.— Ἐν τῇ ὄῃ σελίδι κατὰ τυπογραφικὸν λάθος ἀντὶ τοῦ τίτλου «Θεὸς καὶ μήτηρ» ἐτέθη ὡς τοιοῦτος ἡ λέξις σοφιστεῖαι.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

Ἰδοὺ λοιπὸν καὶ Κυρίαι ἐγκωμιάζουσαι ἀναφανδὸν τὰ θέλγητρα τοῦ ἀνδρικοῦ βίου καὶ εὐχόμεναι δημοσίᾳ νὰ ἦσαν ἄνδρες.

Ἀλλ' ἄρα τὰ πλεονεκτήματα τοῦ ἀνδρὸς εἶναι τοιαῦτα, ὁποῖα ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ ἡμῖν αὐτὰ ἡ ἀξιότιμος Κυρία Μ;

Ἐκ τῆς ἰδέας ἄρα ταύτης ὁρμῶνται αἱ τὴν χειραφέτησιν αὐτῶν ἐπιδιώκουσαι γυναῖκες, αἱ πολμεοῦσαι καὶ ἀγωνιζόμεναι μετὰ τόσου πείσματος ὑπὲρ τοῦ δικαιώματος τῆς ψήφου τῆς γυναικὸς, αἱ θηρεύουσαι διὰ τὴν γυναῖκα οὐχὶ τὸν γάμον καὶ τὴν οἰκογένειαν, ἀλλὰ τὴν βουλὴν καὶ τὸ δικαστήριον;

Πόσον ἐν τούτοις θὰ ἐκπλαγῇ ἡ ἀγαθὴ ἀντίπαλός μας, μανθάνουσα παρ' ἡμῶν,ὅτι μεταξὺ ἑκατὸν ἀνδρῶν οἱ ἐννενήκοντα τοὐλάχιστον εἶναι δυστυχέστεροι ἀναλόγου ἀριθμοῦ γυναικῶν.

Ὁ ἀνὴρ, λέγετε, εἶναι ἐλεύθερος νὰ ὑπάγῃ ὅπου θέλει, εἶναι ἀπόλυτος Κύριος τῶν πράξεών του κτλ. Φεῦ Κυρία μου! ἐρωτήσατε ὀλίγον καὶ τοὺς ἄνδρας, ἵνα ἴδωμεν ἐὰν εἶναι σύμφωνοι μὲ τὴν γνώμην σας. Παραδεχόμεθα ὅτι ὁ ἀνὴρ εἶναι Κύριος νὰ φωνάζῃ καὶ διατάττῃ τὴν σύζυγόν του, νὰ ἀπαιτῇ τὸ γεῦμα ἕτοιμον τὴν ὡρισμένην ὥραν, νὰ εἰσέρχηται καὶ ἐξέρχηται ὅταν θέλῃ, ἀλλὰ δὲν δύναται οὔτε εἶναι Κύριος τῆς εὐτυχίας του, ἐὰν ἡ τύχη καὶ πολλάκις ἡ σύζυγος δὲν τὸ θελήσῃ Ἄλλως τε δὲν ἠξεύρομεν πῶς νὰ χαρακτηρίσωμεν τὴν γυναῖκα ἐκείνην, ἥτις ποθεῖ νὰ εἶναι ἀνὴρ, ἵνα διαττάτῃ· ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς νεότητος τῆς γυναικὸς, παρατηροῦμεν αὐτῇ, ὅτι ἐὰν γνωρίζῃ νὰ στολίσῃ τὴν ὀλιγοχρόνιον, ἔστω, νεότητά της διὰ περισσοτέρων ἀρετῶν καὶ χαρίτων, παρὰ διὰ πολυποικίλων φορεμάτων καὶ ἄλλων ματαιοτήτων ἐκ τῶν ἀποτελουσῶν τὸν γυναικεῖον κόσμον, δὲν θέλει λυπεῖσθαι διὰ τὴν στέρησιν τῆς νεότητος, ἀφοῦ ἑκάστη τοῦ βίου περίοδος ἔχει καὶ ἴδιον θέλγητρον. Εἶμαι δὲ ὑπερβεβαία, ὅτι ἐὰν σήμερον ἐπρότεινέ τις εἰς τὰς παραπονουμένας Κυρίας, νὰ ἀλλάξωσι τὰς πολυποικίλους ἐσθῆτας των, τὰς μικρὰς αἰθούσας των, τὰς ἐπισκέψεις καὶ τὸν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀμέριμνον καὶ ἥσυχον βίον των μὲ τὸν τοῦ ἀνδρὸς, ὅτι αἱ Κυρίαι αὗται ἤθελον δειλιάσει, ἤθελον προτιμήσει νὰ μείνωσιν ὅτι εἶναι.

Σᾶς ἐπαναλαμβάνομεν δὲ, ὅτι καὶ ἐὰν ἡ γυνὴ προσκτήσηται τὰ πολιτικὰ αὐτῆς δικαιώματα καὶ τὴν ἐντελῆ χειραφέτησιν αὐτῆς, αὕτη θέλει ἐξακολουθήσῃ, μεθ' ὅλα ταῦτα, νὰ εἶναι ἡ δούλη τοῦ ἀνδρὸς· διότι σήμερον δὲν εἶναι οἱ νόμοι οὔτε ἡ κοινὴ γνώμη, ἥτις ὑποδουλόνει τὴν γυναῖκα· εἶναι ἡ εὐαίσθητος αὐτῆς καὶ ἀγαθὴ καρδία, ἥτις μένει καὶ θὰ μένῃ ἡ αὐτὴ καὶ διὰ τὴν ἐπιστήμονα καὶ διὰ τὴν ἔμπορον καὶ διὰ τὴν τεχνίτιδα. Ἴσως μᾶς εἴπωσι ὅτι μὲ τὸν καιρὸν καὶ σὺν τῇ ἀλλαγῇ τοῦ βίου θέλει μεταβληθῇ καὶ ἡ καρδία τῆς γυναικός. Ἔστω· ἀλλὰ τότε τί θὰ γείνωσι τὰ μικρὰ παιδία, οἱ γέροντες, οἱ δυστυχεῖς καὶ ἐν γένει πάντες οἱ δεόμενοι ἠθικοῦ στηρίγματος καὶ βοηθείας; τί θὰ κάμωσιν οὗτοι;

Ἡ δὲ γυνὴ τί θὰ γείνῃ ἄνευ καρδίας; ἐρωτῶμεν.

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΛΛΑΣ. Πολλὰ καὶ διάφορα ἐσυζητήθησαν καὶ ἐψηφίσθησαν κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην νομοσχέδια, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ περὶ δωρεᾶς κτηματικῶν γαιῶν τῷ διαδόχῳ. Ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἐγένοντο συζητήσεις ὅλως ἀνοίκειοι καὶ ἄτοποι.

Ἐψηφίσθη πρὸς τούτους νομοσχέδιον περὶ ποινῶν τῶν δημοδιδασκάλων, περὶ οὗ ἐν ἰδίῳ ἄρθρῳ εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον.

ΓΑΛΛΙΑ. Τὸ γαλλικὸν ὑπουργεῖον ἐσχηματίσθη ὁριστικῶς ὑπὸ τοῦ κ. Ρουβιέ. Ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν διωρίσθη ὁ στρατηγὸς Φερράν, μεθ' ὃ καὶ παραχώδης διαδήλωσις ἐγένετο ὑπὲρ τοῦ στρατηγοῦ Βουλανζέ ἔξωθι τοῦ θεάτρου τοῦ μελοδράματος. Ἐκ τῶν ἐρειπίων τοῦ θεάτρου τοῦ Opera- omique ἐξήχθησαν μέχρι τοῦδε πολλὰ πτώματα· ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλα τεθαμμένα. Ἡ Βουλὴ ἀπέρριψε πρότασιν τοῦ ἐπισκόπου Φρεσσὲλ τείνουσαν πρὸς ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τῶν στρατιωτικῶν νομοσχεδίων διὰ τὴν προσεχῆ σύνοδον.

ΑΓΓΛΙΑ. Κατὰ τηλεγράφημά τι τῶν «Καιρῶν τοῦ Λονδίνου» διαδίδεται ὅτι μία τῶν μεγάλων δυνάμεων ἠρνήθη κατ' αὐτὰς νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν Ἑλλην. Κυβέρνησιν. αἰτησαμένην παρὰ τῆς Πύλης περαιτέρω παραχωρήσεις ὑπὲρ τῶν Κρητῶν, ἰσχυρισθεῖσα ὅτι ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν δικαιοῦται νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὰ ἐσωτερικὰ πράγματα τῆς Τουρκίας.

ΡΩΣΣΙΑ. Ἡ Ρωσσικὴ Κυβέρνησις ἀπέρριψε τὴν περὶ Αἰγύπτου Ἀγγλοτουρκικὴν σύμβασιν, ἀπήντησε δὲ εἰς τὴν ἐγκύκλιον τῆς Πύλης τὴν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Βουλγαρίαν, ὅτι δὲν θέλει προβῇ εἰς διαπραγματεύσεις, ἐφ' ὅσον οἱ Ἀνθηγεμόνες διατηροῦνται ἐν τῇ ἐξουσίᾳ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κὰν Κ. Ν. Γ. Ἀθήνας—Ἡ πραγματεία σας εἶναι ὁριμεῖα πως· γράψατέ τι ἠπιώτερον καὶ εὐχαρίστως δημοσιεύομεν.—Κὰν Μ. Ζάκυνθον. Δημοσιευθήσεται τὸ ἀ. οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ β'. διότι εἶναι τετριμμένον· Ἀποστείλατε μικρὰ διηγηματάτιά καὶ, εἰ δυνατὸν, τερπνὰ πάντοτε.—Κὰν Μ. Ρ Ξάνθην. Συνιστῶ ὑμῖν θερμότατα τὸ Παρθεναγωγεῖον Χίλλ: ἄλλως κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας εἶναι καὶ τὸ εὐθυνότερον μεταξὺ τῶν ἰδιοσυντηρήτων.—Κὸν Μ. Ρ. Εἰς τὴν ἀδελφήν σας ἀφοῦ εἶναι ὀρφανὴ γονέων ἐπιτρέπετε νὰ ἐξέρχηται εἰς περίπατον μετὰ φιλικῆς σεβαστῆς οἰκογενείας· ἐὰν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ ταύτῃ ὑπάρχωσι νέοι μὴ ἐπιτρέπητε αὐτῇ νὰ διημερεύῃ παρ' αὐτῇ — Κὰν Α Μ. Κέρκυραν. Τὸ μικρόν σας νὰ κοιμᾶται, εἰ δυνατὸν, ἀπὸ τὰς ὀκτὼ καὶ τὸ πρωΐ νὰ ἐξυπνᾷ εἰς τὰς ἕξ. Ψυχρὸν λουτρόν, ἀλλ' ὄχι ἀποτόμως ἐὰν δὲν εἶναι συνειθισμένον. ἀρχίσατε ἀπὸ χλιαροῦ καὶ καθ' ἑκάστην ψυχραίνετε κατὰ δύο βαθμούς. — Κὰν Κ. Σ. Θήραν. Φύλλα ἀποστέλλονται.— Κὰν Α. Σ. Μιτυλίνην. Χρήματα συνδρομῶν ἐλήφθησαν. εὐγνωμονοῦμεν. — Κὰν Α. Κ. Δ. Πάτρας. Ἐλήφθησαν. Φύλλα ἀποστέλλονται. — Κὸν Β. Β. Τρίκκαλα. Ἐλήφθησαν. Φύλλα ἀποστέλλονται τακτικώτατα.— Κὰν Ε. Γ. Χ. Καλάμας. Εὐγνωμονοῦμεν διά τε συνδρομητὰς καὶ εὐγενεστάτην ἐπιστολήν. Χρήματα ἐλήφθησαν· φύλλα ἀπεστάλησαν.—Κὸν Θ. Δ. Σμύρνην. Φύλλα καὶ ἀπάντησις ἀπεστάλη.—Κὰν Β. Ν. Ζ. Κραβασαράν.—Εὐγνωμονοῦμεν· ἐλήφθησαν· φύλλα ἀπεστάλησαν. Κὰν Σ Σ Manchester. Συνταγαὶ ἐλήφθησαν εὐγνωμονοῦμεν εὐγενῆ συνδρομήτριαν.—Κὰν Μ. Δ. Ταϊγάνιον. Ἕσπερος καὶ Αὐγὴ δημοσιευθήσεται.

ΠΟΙΚΙΛΑ

Τὴν προσεχῆ Δευτέραν 25 Μαΐου τελεσθήσονται τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐν τῷ παρθεναγωγείῳ Χίλλ ἱδρυθέντος ναΐδρίου τοῦ *ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.*

Συγχαίρομεν τῇ εὐγενεῖ διευθύνσει ἐπὶ τῇ ἀξιεπαίνῳ αὐτῆς μερίμνῃ, ὅπως αἱ ἐν τῷ καλῷ τούτῳ ἱδρύματι φοιτῶσαι κόραι χριστιανικωτάτης τυγχάνωσιν ἀγωγῆς καὶ μορφώσεως, ἧς ἀληθὴς τύπος τυγχάνει ἡ εὐγενὴς διευθύντρια, ἡ ἐν πάσῃ φιλανθρώπῳ καὶ χριστιανικῇ πράξει εὐγενῶς πρωταγωνιστοῦσα.

Προσωπικὸν τῶν μαγειρείων τῆς Βασιλίσσης Βικτωρίας.

Ἡ γενικὴ διεύθυνσις τούτων εἶναι ἀνατεθειμένη εἰς εὐπατρίδην Ἄγγλον, ὅστις πλὴν τῶν δαπανῶν πλουσίας αὐτοῦ συντηρήσεως λαμβάνει κατ' ἔτος 17,500 φρ. Ἔχει τέσσαρας βοηθοὺς οἵτινες κρατοῦσι τὰ βιβλία καὶ διαπραγματεύονται μετὰ τῶν προμηθευτῶν κτλ. Ἔχει πρὸς τούτοις δύο ὑπηρέτας εἰς τὴν διάθεσίν του. Ὁ ἀρχιμάγειρος ἔχει τὰ αὐτὰ εἰσοδήματα, 4 βοηθοὺς μὲ 8,000 φρ. ἐτήσιον μισθὸν ἕκαστος καὶ μὲ 4 ὑποβοηθοὺς ἀντὶ 5,000 φρ. ἐτησίως ἕκαστον. Πλὴν τούτων 2 ὑπηρέται τῆς ἀγορᾶς,4 ὑπηρέτριαι καὶ 2 ὑπηρέται πρὸς καθαρισμὸν τῶν ὑαλικῶν, 2 εἰδικοὶ μάγειροι διὰ τὰ ψητὰ, 2 προμηθευταὶ, 2 ἐπὶ τῶν χορταρικῶν καὶ ὀπωρῶν καὶ δύο θερμασταὶ ἐπὶ τῆς ἀτμομηχανῆς τῶν μαγειρείων.

Τὸ Ζαχαροπλαστεῖον συνίσταται ἐκ 2 ζαχαροπλαστῶν (7500 φρ. ἐτησίως ἕκαστος) 4 βοηθῶν,ἑνὸς τουρτοποιοῦ μετὰ 5 βοηθῶν, ἑνὸς ὑπηρέτου τῆς ἀγορᾶς καὶ τριῶν γυναικῶν εἰδικῶς ἀσχολουμένων εἰς τὸν καφφὲ καὶ σοκολάταν.

Ὁ ἐπὶ τῶν οἴνων καὶ ζύθων ἔχει ἐτήσιον εἰσόδημα 12,500 φρ. Εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ εἰσὶ προσκεκολημένοι 3 ἀνάπληρωταὶ καὶ εἷς βοηθός.

Τὰ δὲ σκεύη τῶν μαγειρείων μετὰ τῶν ἀργυρῶν καὶ κρυσταλλίνων τοιούτων ἀνέρχονται εἰς τὸ ἀνάξιον λόγου ποσὸν τῶν 75 ἑκατομμυρίων φρ. Ὅλα οἰκονομικά, ὡς βλέπετε.

Νέος Νόμος ἐπὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἐν Γαλλίᾳ.

Τρεῖς γυναῖκες δικαιοῦνται διὰ τοῦ νόμου τούτου νὰ λαμβάνωσι μέρος εἰς ἕκαστον ἐκπαιδευτικὸν νομαρχιακὸν συμβούλιον. Ἡ διευθύντρια τοῦ ἀνωτάτου τοῦ νομοῦ διδασκαλείου καὶ δύο διδασκάλισσαι, ἐκλεγόμεναι διὰ ψηφοφορίας ὑπὸ τῶν διδασκαλισῶν τοῦ Νομοῦ. Τὸ Νομαρχιακὸν λοιπὸν τοῦτο συμβούλιον συνίσταται ἐκ τοῦ Νομάρχου, τοῦ ἐπόπτου Ἀκαδημίας τινος, τεσσάρων γενικῶν συμβούλων, τῆς διευθυντρίας τοῦ νομαρχιακοῦ τῶν θηλέων διδασκαλείου ὡς καὶ τοῦ

ΣΟΦΙΑ ΕΑΡΟΣ

Ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὀπισθοχωρήσῃ πλέον. Δὲν ὑπελείπετο διὰ τὴν ἀνήσυχον ψυχὴν αὐτῆς ἄλλο καταφύγιον ἢ ἡ προσευχὴ ἐξ ἧς ἤντλει θάρρος καὶ ἐλπίδα.

Ἡ Σοφία προσηύχετο.

IV

Ὑπερθεν τῆς πρὸς τὴν οἰκογένειαν ὑποταγῆς, τῆς ἀρετῆς ταύτης τῶν ἀγαθῶν τέκνων, ἅτινα ἀγνοοῦντα τὰς τοῦ βίου σκολιὰς ἀτραποὺς ἔχουσιν ἀνάγκην καθοδηγήσεως ἐκ μέρους τῶν ἀγαπώντων γονέων, ὑπερθεν, λέγομεν, τῆς ὑποταγῆς ταύτης ὑπάρχει διὰ τὴν ἐνήλικα ψυχὴν, ἐὰν μᾶς ἐπιτρέπηται νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν λέξιν ταύτην, ἀνωτέρα ἀρετὴ ἀναγνωρίζουσα τὴν ἀδιαφιλονίκητον τοῦ Θεοῦ ἐπέμβασιν ἐν στιγμῇ, καθ' ἣν παύει ἡ τῶν γονέων τοιαύτη. Ἡ ἀρετὴ αὕτη, ἣν ὁ Χριστὸς συνίστησι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἥτις ὑπῆρξεν ἡ βάσις καὶ τὸ στήριγμα τοῦ βίου αὐτοῦ, εἶναι ἡ δυσκολωτέρα πασῶν, ὡς συγκεντρωμένη ἐν τῇ δειλίᾳ τοῦ ἀτόμου· δὲν ἐκδηλοῦται δὲ δι' ἐξωτερικῶν σημείων, δι' ὃ καὶ ἀνωτέρα πάσης ἀρετῆς θεωρεῖται· ἡ ἀρετὴ αὕτη εἶναι ἡ ταπεινοφροσύνη. Αὕτη ἀποτελεῖ τὸ πλεονέκτημα τῶν μεγάλων ἐκείνων ψυχῶν. ἃς εἰς διπλάσιον ἐξυψεῖ ὕψος, ἵνα ἀποζημιώσῃ αὐτὰς διὰ τὴν φαινομενικὴν ταπείνωσιν εἰς ἣν τὰς ὑποβάλλει.

Ἡ Σοφία κατεῖχε τὴν ἀρετὴν ταύτην, καί τοι δὲ νεωτάτη εἶχεν ἤδη παρουσιασθῇ εἰς αὐτὴν ἡ εὐκαιρία ὅπως τὸ ἀποδείξῃ. Ὤφειλε ταύτην εἰς τὴν θρησκευτικὴν ἀνατροφὴν, ἣν ἔλαβε παρὰ τῆς μητρός της, δι' ἣν ἡ θρησκεία, καί τοι μὴ ἀποτελοῦσα ἀναπόσπαστον τῶν νεανικῶν της πεποιθήσεων μέρος, ἐχρησίμευσεν οὐχ ἧττον αὐτῇ ὡς βοηθὸς καὶ παρήγορος ἐν τοῖς τοῦ βίου δοκιμασίαις.

Ἡ Κα Ἔαρος γεννηθεῖσα εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν τοῦ συρμοῦ ἐθεωρεῖτο ἡ ἀνεξιθρησκεία, ἐδιδάχθη τὰ περὶ Θεοῦ ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεώς της. Τυχοῦσα ἀνατροφῆς ἐπιπλάστου καὶ μᾶλλον ἐξωτερικῆς, νυμφευθεῖσα νέον τινὰ ὡραιότατον καὶ κομψότατον, ὃν ὑπερηγάπα, ἐγένετο δυστυχεστάτη ὡς ἐκ τοῦ ἐλαττοῦ καὶ ἀστάτου χαρακτῆρος τοῦ συζύγου της, καὶ τοῦ φύσει ἀνησύχου καὶ ζηλοτύπου χαρακτῆρος αὐτῆς.

Μετὰ πολυχρόνιον πάλην κατώρθωσε τέλος νὰ εὕρῃ τὸ μέσον δι' οὗ ἠδύνατο νὰ ζήσῃ ἀνετώτερον καὶ ἧττον δυστυχής· τὸ μέσον τοῦτο ἦτο ἡ θρησκεία· ἄλλως τε εὐνόητον τυγχάνει καὶ ἀλγεβρικῶς ἀποδεικνυται ὅτι τὸ ἄπειρον περιλαμβάνει πάντοτε τὸ περιοριζόμενον, ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀνέ-

διευθυντοῦ τοῦ τῶν ἀρρένων, δύο διδασκαλισσῶν, δύο διδασκάλων καὶ δύο ἐποπτῶν τῆς κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως. Ὁ νόμος παραχωρεῖ εἰς τὰς ἀνωτέρω Κυρίας διπλῆν ψῆφον διὰ τὰ ζητήματα τῆς κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως.

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Οὐεστμίνστερ Wood ἐξεφώνησε κατ' αὐτὰς λόγον πρὸς ἀκροατήριον συνιστάμενον ἀπὸ γυναῖκας. Μεταξὺ δὲ τῶν προόδων, ἃς ἀνεγνώρισεν εἰς τὸν πολιτισμὸν κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον, ἀνέφερε καὶ τὰ ἑξῆς σχετικὰ πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Ἐν τῇ γηραιᾷ Ἀγγλίᾳ ἡ γυνὴ δὲν ἐδικαιοῦτο νὰ φάγῃ εἰς τὴν τράπεζαν, οὔτε νὰ ὁμιλήσῃ χωρὶς νὰ λάβῃ τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν.

Αἱ θυγατέρες μόνον ὑπήκουον εἰς τὴν μητέρα, οἱ υἱοὶ ὅμως οὐδόλως· ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς ἐσθῆτας αὐτῶν αἱ πλούσιοι σύζυγοι τῶν λόρδων ἐζήτουν γονυκλινεῖς τὰ ἀναγκαῖα πρὸς ἀγορὰν ὑφάσματος χρήματα. Ὑπερθὲν τῆς κλίνης ἑκάστης γυναικὸς ἐκρέμετο ῥάβδος, ἧς ὁ σύζυγος ἐγνώριζε νὰ κάμνῃ χρῆσιν, ὁσάκις ἡ γυνὴ παρήκουεν.

ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθη φιλοκαλέστατα τετυπωμένη. «Ἡ βιογραφία Ὀλυμπιάδος τῆς Ἠπειρώτιδος μητρὸς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου,» φιλοπονηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Μαργαρίτου Δήμητσα καθηγητοῦ.

Τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ὡραιοτάτου τούτου συγγράμματος συνοδευομένου καὶ ὑπὸ τῆς εἰκόνος καὶ τῶν σημάτων τῆς βασιλομήτορος συνιστῶμεν θερμότατα ταῖς ἀναγνωστρίαις ἡμῶν. Τιμᾶται μόνον ἀντὶ δρ.3.

***

Ἐξεδόθη ἐπίσης φιλοκάλως συλλογὴ ποιημάτων τοῦ κ. Ἐπαμεινώνδα Πολιτάκη ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ πρῶτα βήματα» εὐνόητον ὅτι τὰ πρῶτα βήματα ἔχουσιν ἀνάγκην ὑποστηρίξεως.

ΝΟΣΤΙΜΑ

Κυρία τις ἔλεγε πρὸς τὸν πνευματικόν της· εἶναι ἁμάρτημα, πάτερ μου, ἡ χαρὰ ἣν αἰσθάνομαι ὅταν μὲ ἀποκαλοῦσιν ὡραίαν;

Βεβαίως, τέκνον μου εἶπεν ὁ ἱερεύς, διότι δὲν πρέπει πολὺ νὰ ἐνθαρύνῃ τις τοὺς ψευδομένους.

Ὅτε ἡ σύζυγος πλουσίου φιλαργύρου ἀπέθανεν καὶ ὁ ἐπιστάτης του ἀνήγγειλεν αὐτῷ, ὅτι τὰ πρὸς κηδείαν ἔξοδα ἤθελον ἀνέλθῃ εἰς 3,000 φρ. οὗτος εἶπεν. «Ἐπροτίμων, φίλε μου, νὰ μὴν ἀπέθνησκε.

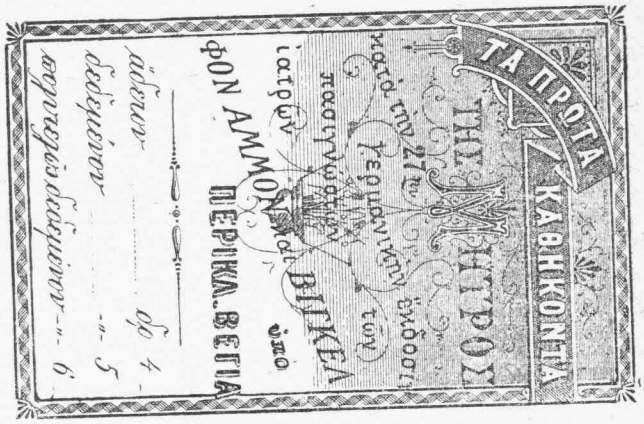

Τὴν κάτωθι συμβουλὴν ὀφείλομεν εἰς τὴν πολυετῆ πεῖραν τοῦ ἐν Ὀδησσῷ σοφοῦ ὁμογενοῦς Ἰατροῦ καὶ σεβαστοῦ φίλου ἡμῶν κ. Δ. Δάλα.

Συμβουλή

Πρὸς προφύλαξιν καὶ διατήρησιν τῶν διὰ τὴν ὑγείαν καλλονὴν πολυτίμων ὀδόντων ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας νὰ καθαρίζωνται ἐντελῶς οἱ ὀδόντες, οὐχὶ τὸ πρωΐ, ὡς γίνεται, ἀλλὰ τὸ ἑσπέρας πρὸ τοῦ ὕπνου, ὥστε νὰ μένωσιν ὅλας τὰς ὥρας τῆς νυκτὸς. ἤγουν τὸ ἥμισυ τῆς ζωῆς των χωρὶς νὰ σήπωνται. Δ. Δ.

καθεν ὑπῆρξεν εἶναι ἐπικρατέστερον καὶ ἰσχυρότερον τοῦ προσωρινοῦ· ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι μεγαλήτερος καὶ καλλίτερος τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὅτι ἡ ἀρετὴ τὸ θεῖον τοῦτο πάθος παρέχει πολλῷ μείζονα θέλγητρα τοῦ πάθους τῶν αἰσθήσεων, ὅπερ ἔχει πάντοτε ἀνάγκην συνεργοῦ.

Ἡ Κα Ἔαρος ἐξεπλάγη μεγάλως εὑροῦσα καταφύγιον ἐν τῇ θρησκείᾳ ἐκείνῃ περὶ τῆς ὁποίας εἶχεν ἀκούσει τόσα κακὰ ἐν τῇ νεότητί τις, καὶ παρηγορίαν ἄπειρον διὰ τὰς προσωπικάς, οὕτως εἰπεῖν, θλίψεις της.

Βεβαίως ὑπῆρξε μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἐνάρετος, ἀλλ' ἡ ἀρετή της ἦν ἀρνητική, ἀφοῦ δὲν ἐπαρουσιάσθη πρὸς αὐτὴν ἡ εὐκαιρία νὰ ἁμαρτήσῃ.

Καὶ τίς οἶδε τί θὰ συνέβαινεν, ἐὰν δὲν εἶχε τέκνα. Τὸ ἔνστικτον τῆς μητρὸς ἔσωσε τὴν σύζυγον. Λέγομεν τὸ ἔνστικτον, διότι ἡ γυνὴ αὕτη ἀπηλπισμένη ὡς ἦτο, καθ' ὃ ἐγκαταλελειμμένη παρὰ τοῦ συζύγου της, εἶχε παύσει ἀναντιρρήτως ἔχουσα ἀκριβῆ ἔννοιαν τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ. Ἠγάπα τὰ τέκνα της ὡς καρποὺς τοῦ ἔρωτός της καὶ δὲν διέβλεπεν ὡς χριστιανὴ μήτηρ, ὅτι ὁ ἐν αὐτοῖς ἐνυπάρχων σπόρος τοῦ καλοῦ εἶχεν ἀνάγκην καλλιεργείας πρὸς ὠφέλειαν αὐτῶν τε καὶ τῶν ἄλλων.

Οὐχ ἧττον τὰ μικρὰ ταῦτα πλάσματα ἐφείλκυσαν σοσοβαρώτερον τὴν προσοχήν της, ὅθεν καὶ ὀλιγώτερον περὶ τοῦ παρόντος σκεπτομένη, ἐπεδόθη εἰς τὴν περὶ τοῦ μέλλοντος τῶν τέκνων της μελέτην, σκεφθεῖσα ὅτι ἐν αὐτοῖς δύναται νὰ ἀγαπᾷ τὸν ἀπογοητεύσαντα τὴν καρδίαν αὐτῆς πατέρα των.

Τὸ πρὸς τὸν σύζυγον παράφορον πάθος της μετεβλήθη βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον εἰς ἁπλοῦν αἴσθημα· στερηθεῖσα τῆς προστασίας, ἧς εἶχεν ἀνάγκη ἡ νέα γυνὴ ἠσθάνθη πόσῳ τὰ τέκνα της εἶχον ἐπίσης ἀνάγκην τῆς ἰδικῆς της· ἠννόησεν ὅτι μετ' οὐ πολὺ τὸ ἓν τῶν τέκνων της ἔσεται ἀνὴρ καὶ τὸ ἕτερον γυνή· ἠννόησεν ὅτι ἴσως τὸ μέλλον ἐπεφύλαττε καὶ αὐτοῖς σκληρὰς δοκιμασίας καὶ ὅτι καλὸν ἦθελεν εἶσθαι νὰ προπαρασκευάσῃ αὐτὰ διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον.

Διηύθυνε δὲ τόσον καλῶς τὰς ψυχὰς αὐτῶν, ὥστε μόνον διὰ τῆς μητρός των ἔβλεπον καὶ ἠσθάνοντο.

Ὅτε ὅμως ἐσκέφθη ὅτι ἦτο ἐνδεχόμενον νὰ ἀποθάνῃ αὕτη, ὅτι τὰ τέκνα της ἤθελον στερηθῆ πάσης ἐπὶ τῆς γῆς προστασίας, τότε παρουσιάσθη πρὸς αὐτὴν ἡ ἰδέα τοῦ προστάτου τῶν πάντων Θεοῦ.

Ἂν δὲ καὶ, ὡς προείπομεν, ὀλίγα περὶ Θεοῦ ἐγνώριζε, κατώρθωσεν ἐν τούτοις νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὰ τέκνα της σταθερὰν καὶ ἀκράδαντον πρὸς αὐτὸν πίστιν. Ἄλλως τε ὁ Θεὸς δὲν μελετᾶται, ὁ Θεὸς δὲν διδάσκεται, ὁ Θεὸς μαντεύεται, ἐννοεῖται· ὁ Θεὸς εἶναι ἀνάγκη καὶ οὐχὶ μελέτη. (ἀκολουθεῖ.)